

גיליון מס' 481 פרשת פנחס
תשפ"ב שנה עשירית

להקדשות ולשותפות בהפצת
דברי התורה של רבינו זצוק"ל
053-3145900

דברי שי"ח

ממרן רשכבה"ג שר התורה הגר"ח קניבסקי זצוק"ל

מקור שי"ח

סלו לְרֵכֵב בְּעָרְבוֹת

בשבוע שעבר הבאנו מנהגים שרבינו ואביו זיע"א לא נהגו בהם, אף שידועים כתלויים בשמם, וביניהם מנינו את 'סגולת הערבה', וכן מרן ז"ל יבלח"א מע"כ הגר"ש שליט"א בראותו את הדברים ציין שאף שרבינו זצ"ל לא שמר מהערבות כסגולה, אבל מ"מ הראה שיש לזה מקור בהגהות על גליון הירושלמי דפוס וילנא (שבת פ"ב ה"ו) וז"ל הירוש' ר' כהן אחיו דרבי חייה בר בא הוה פריש. אתא בעי מיפרוש מן חגא לחנוכתה. אמר לאחוי צלי עלי. א"ל אין דצלייתי עלך. אלא אין חמיתנינון לצבור מצליין למטרא לא תתרחץ על צלותי. הא דאת קטר לולבך קטור רגלך. (פי' ע"פ רבינו ז"ל, שרב כהן רצה לפרוש בספינה לים וביקש את ברכת אחיו ר' חייה בר אבא, ונענה לו אחיו, אך הוסיף ואמר שמשעה שמתפללין תפילת גשם עד חנוכה אין כדאי לפרוש אפילו עם תפילה, שהים סוער מפני הגשמים, וסימנך בשעה שאתה קושר לולבך אחרי החג, קשור רגלך מלהפליג בים), ובגליון כתב מהר"ם די לונזאנו: מכאן משמע שהיו נוהגים להצניע לולבם בביתם אחר החג, והעיר ע"ז הרחיד"א: הכי חזינו לרבנן קשישאי שומרים הד' מינים בכל שנה ואמרו שזה יועיל לשמירה, ועוד מצאתי בכתבים ואכמ"ל, ע"ל. [ובס' אשיחה (ח"ב עמ' רצ"ד) שאל לרבינו ז"ל האם עפ"ז צריך זהירות גדולה שלא ליסוע מעבר לים לחו"ל בין במטוס בין באניה בין סוכות לחנוכה, והשיב רבינו: יתכן שהיום שהאוניות יותר חזקות מכל מקום הנוזהר תבוא עליו ברכה].

עוד ציין מע"כ הגר"ע טבצ'ניק שליט"א שסגולה זו קדמונית היא, בהיותה נזכרת כבר בראשונים, בס' מנורת המאור לר"י אבוהב (נר ג' כלל ד' ח"ו פ"ז) וז"ל: **ושמעתי שיש בה סגולת שמירה למתכוין בה בסכנת דרכים.**

ושוב חובה להדגיש שלא באנו בזה ח"ו לערער כביכול מנהגות ומסורות של ישראל קדושים, רק ציינתי את מנהג רבינו זללה"ה עצמו כפי הבנתי הדלה וכפי שראיתי משמו וכתביו, ויש לציין בזה שהי' רגיל רבינו ז"ל להביא את דברי הרשב"א שלא תדחה מנהג הנשים באלף טעמים, כי מסתמא קבלה היא בידם [ואין זה לשון הרשב"א אלא בסגנון קרוב לזה, עי' בשו"ת ח"ב סי' רס"ח ובח"א סי' ט"ו]. וכ"כ בס' כל משאלותיך (עמ' נ"ה).

אבל על הוריו, מתי אין לו לגשת כש"ץ

הנה המנהג הרווח ברוב המקומות שאבל אינו ניגש לעמוד בשבתות וי"ט, אבל בשאר יומי דפגרא כמו חוה"מ ר"ח וכן חנוכה וכדו' יש מנהגים חלוקים באיזה תפילות אין ניגשים, ובאמת במ"ב יש כמה סתירות בזה כמו שציין רבינו ז"ל בשונה הלכות (סי' קלא' דין ל"ה) ואמר רבינו זצ"ל שלהלכה נקיטנא שאין אבלים מתפללים לפני העמוד כלל בימים שא"א בהם למנצח זולת ת"ב ועיור"כ, דמש"כ בבה"ל בקו' מאמר קדישין הוא העיקר להלכה, ששם נקבצו כל הלכות החיובים, [ומצאו כן בקונטרס נועם מגדים לבעל הפמ"ג, ושוב נמצא כן בס' גנזי שערי ציון לרב"צ במברגר (עמ' ל"ג): הלכה למעשה מפי החזון איש שליט"א אבל רשאי להתפלל בליל ר"ח לפני העמוד כאשר אין אחר שיכול להתפלל, עכ"ל ומשמע שלכתחילה יש להמנע] וכן הנהיג רבינו ז"ל בבית מדרשו, והיה מצייני ע"ז שכן דעת הגר"א כמש"כ בס' מעלות הסולם (הערה י"ג אות ו') שפ"א בפורים רצה אבל א' להתפלל מנחה בבית מדרשו של הגאון ולעבור לפני התיבה וכאשר התעטף ראשו בטלית לעבור לפני התיבה מנע אותו הגאון ואמר בצחות על מה שהתעטף ראשו בטלית אבל וחפוי ראש,

מדור זה מוקדש לע"נ א"מ הרבנית ברכה רבקה רוזנברג ב"ר שלמה אריה ז"ל

היומן

ניסן תשע"ח

כמה שאלות ששאלו היום בבוקר:

ביקשו לשאול אודות אחד שרוצה להיות בברית מילה גם הסנדק וגם המוהל האם ראוי, ומרן השיב שלא נוהגים כן.

שאלו האם אפשר לתת סנדקאות לחולה השרוי במצב 'צמח', והסתפק בזה מרן, ונטה יותר שלא כדאי לתת.

נכנסו שתי כיתות של תשב"ר מירושלים וביקשו שמרן יבחן אותם על פרק השותפין, ומרן נענה ושאלם שאלה אחת קלה, לאחר מכן אמרו שהולכים להבחן גם אצל הגאון רבי שרגא שליט"א חתן מרן, ומרן בירכס שיצליחו במבחן אצל רבי שרגא.

אח"כ נכנסו כיתה נוספת מת"ת אחר וביקשו להבחן על פרק ארבעה אבות. מרן שאל שתי שאלות קלות בענין תשלומי קרן ובענין פלגא נזקא קנסא או ממונא, ובירכס בהצלחה.

לפני שיצאו הילדים, התחילו לשיר 'אורך ימים אשביעהו ואראהו בישועתי', ונראה היה שמרן לא הרגיש בדבר ותכף החזיק את הסימניה כדרכו והמשיך ללמוד בריכוז עמוק כמו אין לפניו עשרות ילדים ששרים בחדרו בקול רם, והמחזה היה נפלא.

התפלל

מתוך ספרו של רבינו "אורחות יושר"
י. בשעת ברכות וקדיש אסור לעשות אפי' שום מלאכה קלה.
בשעת ברכות וקדיש אסור לעשות אפילו שום מלאכה - כתב השו"ע בסיומן קצ"א סעיף ג' "אסור לעשות מלאכה בעודו מברך".
וכתב הט"ז שזהו בכל המצות כי הוא מורה על עשיית המצוה בלי כוונה אלא דרך ארעי ומקרה וזה נכלל במאמר תורתינו [ויקרא כו, כא] ואם תלכו עמי בקרי, שפירושו אף שתלכו עמי דהיינו עשיית המצוה, מכל מקום היא בדרך מקרה וארעי, ונראה לי שבכלל זה יש גם כן שלא לעסוק בתורה באותה שעה וכו', עד כאן תוכן דבריו.

(אורחות יושר עם ביאור ערך תפילה)

להצטרפות לרשימת מקבלי הגליון במייל ניתן לשלוח בקשה לכתובת: divreysiach+subscribe@googlegroups.com

ניתן לתרום ולהקדיש ע"ג הגליון לע"נ, לרפואה ולהצלחה וכד', נשמח לקבל עובדות, הנהגות, ושו"ת מרבינו.

חדש! עובדות חדשות ונדירות מפי רבינו מרן זצוק"ל!

מדור שָׁנִים קְדֻמוֹנִיּוֹת - לשבועות הבאים בעזה"י

פרשת מטות - הגאון הגדול רבי חיים שאול קרליץ (כ' תמוז)

פרשת מסעי - ראש ישיבת פונב"ז הגאון רבי שמואל רוזובסקי (כ"ז תמוז)

גליון בין הזמנים - חשיפה ראשונית על הקשר המסתורי של רבינו עם חכמי הקבלה ותורת הנסתר (ה' באב)

עוד בקרוב בס"ד: על רשכבה"ג הגר"ח"ע גרודזינסקי (ה' אב), ועל הגה"צ רבי אליהו דושניצר זצ"ל (כ"ב אב)

נשמח לקבל מקוראינו הנאמנים מסמכים, תמונות, עובדות ומעשיות הקשורים להנ"ל

הגאון רבי אריה ליב עפשטיין בעל ה'פרדס'

להדפיסו בשנית לתועלת הכלל. ובהוצאה נוספת משנת תשמ"ז אף כתב בראש הספר 'הקדמת המהדיר'.

ובשנים ההם, הוא שלח את בנו הג"ר שרגא שליט"א לחלק את הספר לכמה תלמידי חכמים ולהניח בכמה בתי מדרשות, חינם אין כסף כדי לזכות את הרבים.

גם רבינו זצ"ל היה בין אלו שקיבלו את הספר, והוא אף שמר אותו, אף שברשותו כבר היה את ההוצאות הקודמות.

עמידה בקדושה ודסידרא

סיפר רבנו, שבמנהג מרן החזון איש היה לעמוד בתפילת שחרית בשעה שאומרים את 'קדושה ודסידרא', ושאלוהו שבמשנה ברורה כתוב שצריך לשבת (עי' שו"ע סימן קל"ב ס"א) דינה כקדושה שביוצר' ובמשנה ברורה סימן נ"ט סק"ב), וענה בשאלה 'וכי כתוב שאסור לעמוד'...?

אבל את הסיבה האמיתית אמר פעם למקורבו רבי דוד פרנקל זצ"ל, שיש בידו קבלה מזקנו בעל הפרדס, לעמוד בזמן זה, ואף אחר שעבר החזון איש ניתוח והיה קשה לו לעמוד, ישב כל השמונה עשרה, אבל כשהגיע לקדושה ודסידרא נעמד (ורבינו הביא לדבריו ראייה מדברי הגר"א למגילת אסתר ח' ד', וע"ע אורחות ישר סימן ל' סעיף ל"ב, ובספר מעשה איש ח"א עמוד קכ"ט מכתב יד רבינו).

אנחנו נכדיו!

ומסופר שכאשר נתמנה בן רבינו הג"ר שלמה בישיבת 'תפארת ציון' והחל להתפלל תפילת שחרית עם תלמידי הישיבה, ה' נעמד כשהגיע לקדושה ודסידרא, ומשיגה הישיבה הגה"צ רבי מרדכי עמרם שהיה מדקדק גדול בהלכה מאוד הפריע לו הענין, שנוהג שלא כמשנה ברורה וגם משנה את סדר התפילה בישיבה הנוהג מתמיד. ורבי שלמה השיב לו שנוהג כן כמנהג אביו.

ובהזדמנות הראשונה שהיתה לו פגש ברבינו, ו'התלונן' בפניו כי בנו חורג מהמנהג שבישיבות, והוא חושש שחלק מהבחורים יתחילו לעמוד וחלק יישבו ולא היה ישוב הדעת בישיבה.

רבינו שמע את דבריו וענה לו במשפט קצר 'מה אפשר לעשות, הלא אנחנו מנכדיו של בעל הפרדס ז"ל'...

רבי מרדכי עמרם זצ"ל, שהיה איש אמת באופן מפליא, הבין את הדברים, ומאז החל להנהיג בישיבה שכולם צריכים לעמוד בקדושה ודסידרא (מפי ע"ד ראייה רבי אליעזר הלוי ליברמן, וראה בחוברת 'לחושבי שמו' מתשובות הרמ"ע יעקבזון תשובה רנ"ו).

רבי מרדכי עמרם
יעקבזון משוחח
עם רבינו

ההדרת הספרים

ובשנים האחרונות החל הג"ר יצחק אוהב ציון מירושלים, להדהיר מחדש את ספריו של בעל ה'פרדס' וכספיפר על כך בפני רבינו שמח מאוד, ועודד אותו להמשיך במלאכה הגדולה הזו, ואף ייעץ לו בהדפסת הספר והורה לו הוראות שונות.

תודתנו לכל אלו ששלחו חומרים.

נודה מאוד למי שיכול לשלוח אלינו או להפנות אותנו למי שבידו

תמונות מהצדיק רבי אליהו דושניצר זצ"ל,

יצחק גולדשטוף: 05331-45900 | k.gilyonot@gmail.com

ליצירת קשר: ✉ ig0533145900@gmail.com

🏠 רבי יהודה הנשיא 52 בני ברק

☎ 053-3145900 📠 077-2092005

היה לנו סבא גדול

כאשר נולד לבן רבינו רבי אי"ש קניבסקי בנו הגדול, קרא לו זקינו הקדוש מרן הסטייפלר ואמר לו, היה לנו סבא גדול, שכמעט לא קוראים על שמו, קראו לו רבי אריה ליב עפשטיין, כדאי שתקרא על שמו. כמוכן, הוא קיים את דבריו וקרא את בנו הגדול אריה ליב (והיה בזה מן החידוש היות והיה עוד סב שקראו לו ממש כך, הלא הוא זקינה של הרבנית בת שבע קניבסקי, הצדיק רבי אריה לוי, אבל אבי הבן התכוין לרבי אריה ליב עפשטיין).

ויגדל הילד לאיש, והנה זכה רבי אריה ליב קניבסקי ב"ר אי"ש לעמוד לשמש את רבינו שנים רבות, ומידי פעם היה רבינו מניח את ידו על כתפו ושואל אותו 'אריה, התדע על שם מי אתה קרוי --- ומיד המשיך בערגה: הלא הנך קרוי על שמו של הסבא הגדול שלנו'!!

רבינו מקבל מהרב אוהב ציון
את אחד מחיבורי הפרדס
מדפוס ראשון שנת תקי"ד

הכנה לבר מצוה

סיפר רבינו קניבסקי: שקודם שנעשה בר מצוה, ניגש עמו רבינו לארון הספרים, וחפץ אחרי ספר קטן וישן, היה זה ספר הפרדס במהדורתו הישנה, וכשמצא החל להקריא לו מה שכותב (בדפי הספר הראשונים): וקבלתי מרבי המובהק החריף והבקי הישיש מו"ה יצחק אייזיק זצלה"ה, שבלייל הנכנס ל"ד שנה משני האדם אחר י"ג שנה שלמות, וכן בלייל הנכנס לכ"א שנה אחר כלות שנה שלמות, כאשר יסכים האדם בדעתו באותו לילה לעבודת השי"ת וית' כן יצמיח ויעלה, והוא בדוק ומנוסה עכ"ל.

ללמוד ליל גיל העשרים

ועובדא דומה סיפר בן רבינו רבי יצחק שאול קניבסקי: שקודם שנעשה בן כ' (וכבר היה נשוי ולא רווק), קרא לו רבינו ואמר לו שהנהגה נכונה היא שישאר נעור כל הלילה ויעסוק בתורה, והראה לו את ספר הפרדס הנ"ל (הובא בחלק הדרושים שבת ומועד ג' דרוש לשבת, דף מו) שכותב: דע שמסורת קבלה בידינו כו' וידוע שאין האדם נדון בב"ד של מעלה אלא מבן כ' שנה ומעלה, ומי שנכנס ביום אחד של שנת כ"א אם יבחר בטוב וימאס ברע, וישתדל לעסוק בתורה ובמצות אזי בלילה הראשונה כשישן על מיטתו אזי מיכאל שר הגדול שולח מלאך אחד מגדולי מחנותיו כפי הראוי לו, ומצוה להוליך נפשו ולהכניסה בפתח היכל הראשון מחמשים היכלות של טהרה, ומכניסה לפניו עד כדי שיעור זכות נפשו וכו'.

וכן סיפר רבינו על עצמו כשנעשה בגיל כ', אמר לו אביו זי"ע להיות נער כל הלילה (הר"י אוהב ציון).

וכן היה רבינו משיב כששאלו האם יש מקור למה שרבים נוהגים להישאר ער או לצום ביום ההולדת של שנת העשרים, והיה משיב שלצום אין ענין אבל להיות נעור בלילה וללמוד יש ענין גדול, על פי דברי הפרדס הנ"ל.

ספר 'אור השנים'

ספרו של בעל הפרדס 'אור השנים' המפרט את רשימת המצוות והלוויין שנכון להרהר ושמקיימים כמעט בכל פעולה ביום, היה בלתי ניתן להשגה, ועל כן מרן הגר"א"ל שטיינמן זצוק"ל החליט בשנת תשכ"ז

ניתן לתרום גם במכשירי 'קהילות' ו'נדרים פלוס' בבתי הכנסת,

יש ללחוץ על לחצן 'קופות נוספות' ובהיפוש 'דברי שי"ח', או בטלפון:

נדרים פלוס 03-7630585 - שלוחה-1586

קהילות 073-2757000 - שלוחה-4310